

NT2 en het jonge kind

Webinar LOWAN

24 november 2020.

Saskia Versloot

Doelen voor vandaag

- Hoe kun je je taalaanbod het best laten aansluiten bij het jonge nieuwkomerskind?
- Hoe kun je zo optimaal mogelijk rekening houden met de sociaal-emotionele, cognitieve en fysieke ontwikkeling?
- Hoe kun je gebruik maken van elementen uit de moedertaal?

Ik ben een kleuter

ik ben niet gemaakt om:

stil te zitten

mijn handen bij mezelf te houden

op mijn beurt te wachten

geduldig te zijn

in de rij te staan

of de hele tijd stil te zijn

Wat ik nodig heb?

beweging

afwisseling

avontuur

en de wereld met mijn hele lijf

ontdekken en beleven

Laat me spelen

(geloof me, daar leer ik van)

Taalontwikkeling jonge kind

- Spelend taaldoelen verbinden
- Prikkelen en uitdagen
- Bewust zijn van invloed omgeving en materialen

Taaldoelen jonge kind

- Klanken Nederlandse taal (spreektaal)
- Woorden (DAT en CAT)
- BAK-lijsten
- Duizend-en-een-woorden SLO (de eerste Nederlands talige woorden voor anderstalige peuters en kleuters)

Sublijst 2 Deze lijst bevat het aanbod voor kinderen die de woorden van sublijst 1 receptief beheersen. De nieuwe woorden zijn vetgedrukt, de overige woorden komen op sublijst 1 voor.			De woorden uit deze lijst zijn verzameld uit de Welkom-lijst van het Piramideproject, uit de lijst Schlichting en de bewerkte lijst Schrooten & Vermeer voor groep 1/2. Er zijn enkele woorden aan toegevoegd, zie hoofdstuk 6 voor een verdere toelichting.		
1	<i>aandoen</i>	24	<i>boom</i>	47	<i>eten</i>
2	<i>alle</i>	25	<i>boos</i>	48	<i>fiets</i>
3	<i>allemaal</i>	26	<i>bouwen</i>	49	<i>gaan</i>
4	<i>appel</i>	27	<i>broek</i>	50	<i>gauw</i>
5	<i>arm (lichaamsdeel)</i>	28	<i>brood</i>	51	<i>geel</i>
6	<i>auto</i>	29	<i>buik</i>	52	<i>geven</i>
7	<i>bal</i>	30	<i>buiten</i>	53	<i>goed</i>
8	<i>banaan</i>	31	<i>daar</i>	54	<i>goed zo!</i>
9	<i>bed</i>	32	<i>dag</i>	55	<i>gooien</i>
10	<i>been (lichaamsdeel)</i>	33	<i>dank je</i>	56	<i>gras</i>
11	<i>beer</i>	34	<i>das (sjaal)</i>	57	<i>groen</i>
12	<i>beetje</i>	35	<i>dat/dit</i>	58	<i>grond</i>
13	<i>beker</i>	36	<i>deur</i>	59	<i>groot</i>
14	<i>bel</i>	37	<i>deze</i>	60	<i>haar (op 't hoofd)</i>
15	<i>beurt (om/aan de)</i>	38	<i>dicht</i>	61	<i>halen</i>
16	<i>bij (voorzetsel)</i>	39	<i>die</i>	62	<i>hallo</i>
17	<i>binnen</i>	40	<i>doen</i>	63	<i>hand</i>
18	<i>blad/blaadje(papier)</i>	41	<i>doorspoelen</i>	64	<i>hebben</i>
19	<i>blauw</i>	42	<i>doos</i>	65	<i>helpen</i>
20	<i>blij</i>	43	<i>drie</i>	66	<i>heten</i>
21	<i>bloem</i>	44	<i>drinken</i>	67	<i>hier</i>
22	<i>blok</i>	45	<i>één</i>	68	<i>hij/je</i>
23	<i>boek</i>	46	<i>eerst</i>	69	<i>hoek</i>
				70	<i>hond</i>
				71	<i>hoofd</i>
				72	<i>huilen</i>
				73	<i>huis</i>
				74	<i>ik</i>
				75	<i>in</i>
				76	<i>is</i>
				77	<i>ja</i>
				78	<i>jas</i>
				79	<i>jij/je</i>
				80	<i>jongen</i>
				81	<i>juf</i>
				82	<i>kaas</i>
				83	<i>kapot</i>
				84	<i>kar</i>
				85	<i>kast</i>
				86	<i>kijken</i>
				87	<i>kind</i>
				88	<i>klaar</i>
				89	<i>klein</i>
				90	<i>kleuren (werkw.)</i>
				91	<i>knippen</i>
				92	<i>knoop</i>
Duizend-en-een-woorden. De allereerste Nederlandse woorden voor anderstalige peuters en kleuters, Enschede: SLO, april 2005.					

Kris Van den Branden

Dirkje Van den Nulft

Marianne Verhallen

Machteld Verhelst

NT2

Referentiekader vroege tweede taalvererving

EEN REFERENTIEKADER VOOR
DOELSTELLINGEN ROND
VROEGE NT₂-VERWERVING IN
NEDERLAND EN VLAANDEREN

De vier algemene taalvaardigheidsdoelen voor luisteren zijn als volgt te formuleren:

Luisteren (1): De kleuter kan, op beschrijvend niveau, een voor hem bestemde mondelinge opdracht of instructie begrijpen (en dat laten zien door er adequaat op te reageren).

-
- 1.1 De kleuter kan opdrachten m.b.t. het uitvoeren van een concrete fysieke handeling in een hier-en-nu-situatie begrijpen (en dat laten zien door de handeling uit te voeren).
bv. "Loop naar de kast en pak de puzzel maar."
 - 1.2 De kleuter kan opdrachten m.b.t. het uitvoeren van een voor de kleuter relevante mentale of talige handeling begrijpen (en daar blijk van geven).
bv. "Zeg aan alle kinderen dat ze de kwasten moeten opruimen."

Luisteren (2): De kleuter kan, op beschrijvend niveau, een voor hem bestemde vraag begrijpen (en dat laten zien door er adequaat op te reageren / te antwoorden).

- 2.1 De kleuter kan voor hem bestemde vragen die informeren naar zijn intenties, interesses of voorkeuren, eventueel ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen (en dat laten zien in een reactie of door er antwoord op te geven).
bv. "Welk boekje kies jij, deze met de beer of deze over de speeltuin?"
- 2.2 De kleuter kan open vragen over zijn eigen ervaringen en belevingen begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Ugur, waar ben je gisteren met mamma naar toe geweest?"
- 2.3 De kleuter kan voor hem bestemde vragen over zijn gevoelens of die van relevante partners in de omgeving begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Karim, heb je je pijn gedaan of ben je boos?"
- 2.4 De kleuter kan voor hem bestemde vragen over situaties, handelingen of voorwerpen in de concrete omgeving begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Achmad, waar is dat papiertje nu?"

Luisteren (3): De kleuter kan een gesproken verhaal, bijvoorbeeld een prentenboek en/of een vertelling, bestemd voor zijn leeftijdsgroep, begrijpen.

- 3.1 De kleuter kan een voor hem bestemd verhaal volgen en begrijpen (en dat bijvoorbeeld laten zien met een vertelpantomime terwijl de kleuterleid(st)er vertelt of door naderhand plaatjes in de juiste volgorde te leggen).
bv. Bij het prentenboek 'We gaan op berenjacht': "We rennen door het bos. We zwemmen door het water.", etc.
bv. Bij het prentenboek 'Rupsje Nieuwgenoot' legt het kind na het voorlezen van het verhaal 4 prenten in de juiste volgorde.

Klanken

- Met welke klanken heeft het anderstalige kind moeite
- Vanuit de verschillende taalsystemen
- www.moedint2.nl

Op welk moment is er logopedische hulp nodig?

- *Sommige nieuwkomers blijken moeite te hebben met het vormen van bepaalde klanken....*
- Objectief waarneembaar technische problemen, bijvoorbeeld een hazenlip of slechthorendheid, bij het begrijpen en vormen van klanken. Dan is logopedische hulp vanaf de start van het nieuwkomersonderwijs noodzakelijk.
- Als er **geen zichtbare technische problemen** zijn, dan is na ongeveer **twintig weken** wel duidelijk dat een leerling ten opzichte van vergelijkbare leerlingen achterblijft met begrip en vorming van klanken. Dan kan tak-toets ingezet worden (receptieve vaardigheden).
- Ook kan na twintig weken een logopedist gevraagd worden voor de screening van alle kinderen. Voor die leerlingen die het nodig hebben, wordt vanaf dan een logopedisch traject gestart.

MEERTALIGHEID

FEITEN EN WEETJES

Spraak

- In het Arabisch klinkt de eind- **d** niet als een **t** maar echt als een **d**.
- Het Poek kent alleen korte klinkers, het onderscheid tussen bijvoorbeeld bom-boom is daarom lastig.
- In het Turks komen de klinkers: **e, ee, oo, u, ü, ai** en **ou, ei** en **ij** niet voor.

Taal

- Meer dan een kwart van de kinderen in Nederland groeit op in een meertalige omgeving.
- Een kind begint **ruud de leeftijd van 1 jaar** met de eerste woordjes, ongeacht de moedertaal.
- Meertalige kinderen hebben vaak een **softe periode** waarin ze veel luisteren en proberen te begrijpen.
- Meertalige kinderen hebben vaak moeite met de grammatica. Bijvoorbeeld: *"Zij gaat in het auto rijden met hij naar school"* en *"Hij gaat geven twee kruk en de drinken voor zij"*.
- De taal die het kind **het liefst** spreekt, is de taal die waarschijnlijk het best is ontwikkeld.

Wanneer contact opnemen met de logopedist?

- Is een kind nog maar kort geleden met het Nederlands in aanraking gekomen en de moedertaal ontwikkelt zich goed, dan is logopedie niet geïndiceerd. Contact opnemen met de logopedist is wel nodig als het kind:
- In de spraak **andere fouten** maakt dan de norm die hierboven worden genoemd.
 - Na **anderhalf jaar** Nederlands taalcontact het Nederlands nog niet goed beheerst.
 - Óók moeite heeft met de **eigen taal** (of a vernooit die).
 - Pas na de **leeftijd van 2 jaar** de eerste woordjes sprak.
 - Moeite heeft met **vertellen** van een verhaal of het **vernoeden** van zijn gedachten en gevoelens in de moedertaal en het Nederlands.
 - Moeite heeft met het begrijpen en uitvoeren van **opdrachten** in de moedertaal en het Nederlands.
 - Moeite heeft met **communicatieve vaardigheden** zoals contact maken, beurtgedrag en aanpassen aan de kennis van de gesprekspartner.

Is er een 'niet pluis'-gevoel?
Bij een logopedist kunt u altijd advies inwinnen.

Belangrijke vragen voor ouders in de thuistaal

NEDERLANDS

- Wijns kind sprekt het taal...
Hoeveel woorden kent hij?
- Hoe oud was uw kind toen het zijn eerste woordjes zei?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 jaar oud
- Vanaf welke leeftijd leert uw kind Nederlands?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 jaar oud
- In het Nederlands kunt mijn kind niet altijd op het goede woord.
Ja/Nei
- In het Nederlands begrijpt mijn kind opdrachten niet goed. Bijvoorbeeld: 'Je mag naar buiten, nadat je je jas en je schoenen aan hebt gedaan.'
Ja/Nei

POLSKIM

- Wijns kinderen wójł językiem polskim w domu...
Hoeveel woorden kent hij?
- De leeftijd van uw kind toen het zijn eerste woordjes zei?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 jaar oud
- Vanaf welke leeftijd leert uw kind Nederlands?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 jaar oud
- In het Nederlands kunt mijn kind niet altijd op het goede woord.
Ja/Nei
- In het Nederlands begrijpt mijn kind opdrachten niet goed. Bijvoorbeeld: 'Je mag naar buiten, nadat je je jas en je schoenen aan hebt gedaan.'
Ja/Nei

TÜRKÇE

- Wijns kinderen wójł językiem polskim w domu...
Hoeveel woorden kent hij?
- Hoe oud was uw kind toen het zijn eerste woordjes zei?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 jaar oud
- Vanaf welke leeftijd leert uw kind Nederlands?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 jaar oud
- In het Nederlands kunt mijn kind niet altijd op het goede woord.
Ja/Nei
- In het Nederlands begrijpt mijn kind opdrachten niet goed. Bijvoorbeeld: 'Je mag naar buiten, nadat je je jas en je schoenen aan hebt gedaan.'
Ja/Nei

العربية

- Wijns kinderen wójł językiem polskim w domu...
Hoeveel woorden kent hij?
- Hoe oud was uw kind toen het zijn eerste woordjes zei?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 jaar oud
- Vanaf welke leeftijd leert uw kind Nederlands?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 jaar oud
- In het Nederlands kunt mijn kind niet altijd op het goede woord.
Ja/Nei
- In het Nederlands begrijpt mijn kind opdrachten niet goed. Bijvoorbeeld: 'Je mag naar buiten, nadat je je jas en je schoenen aan hebt gedaan.'
Ja/Nei

ENGLISH

- My child prefers to speak...
Dutch/English
- How old was your child when it said its first words?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 years old
- From what age does your child learn Dutch?
0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 years old
- My child doesn't always find the right words in English.
Yes/No
- My child does not understand assignments well in English.
For example: 'You can go outside, after you put on your coat and your shoes.'
Yes/No

De taal die het kind het liefst spreekt, is de taal die waarschijnlijk het best is ontwikkeld.

Belangrijke vragen voor ouders

NEDERLANDS

- 1** *Mijn kind spreekt het liefst...*
Nederlands/andere taal
- 2** *Hoe oud was uw kind toen het zijn eerste woordjes zei?*
0 – 1 – 2 – 3 – 4 jaar oud
- 3** *Vanaf welke leeftijd leert uw kind Nederlands?*
0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7- 8- 9- 10 – 11 – 12 jaar oud
- 4** *In het Nederlands komt mijn kind niet altijd op het goede woord.*
Ja/Nee
- 4** *In het Nederlands begrijpt mijn kind opdrachten niet goed. Bijvoorbeeld: je mag naar buiten, nadat je je jas en je schoenen aan hebt gedaan.*
Ja/Nee

Aansluiten en leren

Het doel van de VAT-methode is namelijk: het aangaan van een goede, plezierige communicatie met een kind, om op die manier de taalontwikkeling te stimuleren.

(Pepper en Weitzman: Praten doe je met z'n tweeën)

Deze onderdelen worden samengevat in:

- Volgen (kijken, wachten, luisteren)
- Aanpassen
- Toevoegen

- **Volgen:** volgen houdt in dat je je inleeft in de belevingswereld van het kind. Je volgt het kind in wat het ziet, doet en denkt. Dit kan door te kijken naar wat het kind ziet, voelt, denkt of doet, te wachten (op wat het kind doet of zegt) en door te luisteren naar wat het kind zegt.
Bijv.: het kind heeft voor het eerst gezwommen zonder zwembandjes en is daar heel trots op. 'Juf, ik heb met zonder zwembandjes gezwemt!'
- **Aanpassen:** Je past je denkpatroon en taalniveau aan aan dat van het kind. Zorg hierbij dat je contact maakt met het kind door je naar het kind toe te keren, oogcontact te maken en vriendelijk te kijken en het kind te benaderen met een vriendelijke intonatie.
Bijv. 'Dat is knap!'
- **Toevoegen:** Je weet nu waar het kind mee bezig is. Nu kun je nieuwe informatie toevoegen en hierdoor de taal van het kind uitbreiden.
Bijv. Je bevestigt dat je het kind begrepen hebt. 'Dus jij hebt voor het eerst zonder zwembandjes gezwommen'. Je zegt de zin op de juiste manier en je voegt het element 'voor de eerste keer' toe aan de zin. Hierna kun je het kind een vraag stellen. Bijv. 'Waar ben je gaan zwemmen?' of 'Met wie ben je gaan zwemmen?' of 'Vertel eens hoe je dan moet zwemmen, zo zonder zwembandjes?'

Aanzet tot taal

- Materialen
 - Spel en handeling
 - Handelingen en taal
-
- PRATEN OM TAAL TE LEREN

Materiaal bepaalt taal

- Ander materiaal
- Andere handeling
- Ander spel
- Andere taal

Praatvormen bewust koppelen aan spel

Praatvormen:

- speelpraten: spelen met de taal zelf, samen plezier hebben in klanken en woorden;
- doenpraten: woorden geven aan handelingen;
- denkpraten: praten over waar je aan kunt denken: gebeurtenissen, gevoelens, gedachten (denk hierbij ook aan reflectie van kinderen op hun eigen handelingen en plan);
- steunpraten: extra ondersteuning van de taal voor kinderen die dit nodig hebben.

Speelpraten	Doenpraten	Denkpraten	Steunpraten
-------------	------------	------------	-------------

Speelpraten: spelen met taal

- Spelen met de taal zelf
- Samen plezier hebben in klanken en woorden

Klankonderwijs

- <https://www.youtube.com/watch?v=QX0xDXq20jg>
- Impliciet leren en expliciet leren

Speelpraten

- <https://youtu.be/CBfSFIHmKSo>
- Zingen
- Rijmpjes/versjes
- Voorlezen

Meertalig voorlezen

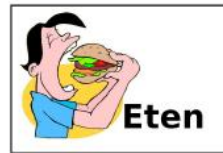
- <https://www.youtube.com/watch?v=QX0xDXq20jg>
- Erkenning voor meerdere talen
- Genieten van de klankkleuren van talen
- Taalgevoeligheid aanwakkeren

Doen praten: Woorden geven aan handelingen

uitbeeldspel

Doen praten: Action stories - TPR (Asha)

- <https://www.youtube.com/watch?v=1Mk6RRf4kKs> van 0.00 - 6:05
- Korte zinnen langzaam aan begrijpen om deze daarna ook zelf te kunnen uiten
- Op dezelfde manier als eerste taalverwerving:
luisteren-kijken-imiteren
- Holistische benadering:
- Ingangen zijn zintuigelijk:
visueel-auditief-kinestetisch

De vier algemene taalvaardigheidsdoelen voor luisteren zijn als volgt te formuleren:

Luisteren (1): De kleuter kan, op beschrijvend niveau, een voor hem bestemde mondelinge opdracht of instructie begrijpen (en dat laten zien door er adequaat op te reageren).

-
- 1.1 De kleuter kan opdrachten m.b.t. het uitvoeren van een concrete fysieke handeling in een hier-en-nu-situatie begrijpen (en dat laten zien door de handeling uit te voeren).
bv. "Loop naar de kast en pak de puzzel maar."
 - 1.2 De kleuter kan opdrachten m.b.t. het uitvoeren van een voor de kleuter relevante mentale of talige handeling begrijpen (en daar blijk van geven).
bv. "Zeg aan alle kinderen dat ze de kwasten moeten opruimen."

Luisteren (2): De kleuter kan, op beschrijvend niveau, een voor hem bestemde vraag begrijpen (en dat laten zien door er adequaat op te reageren / te antwoorden).

- 2.1 De kleuter kan voor hem bestemde vragen die informeren naar zijn intenties, interesses of voorkeuren, eventueel ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen (en dat laten zien in een reactie of door er antwoord op te geven).
bv. "Welk boekje kies jij, deze met de beer of deze over de speeltuin?"
- 2.2 De kleuter kan open vragen over zijn eigen ervaringen en belevingen begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Ugur, waar ben je gisteren met mamma naar toe geweest?"
- 2.3 De kleuter kan voor hem bestemde vragen over zijn gevoelens of die van relevante partners in de omgeving begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Karim, heb je je pijn gedaan of ben je boos?"
- 2.4 De kleuter kan voor hem bestemde vragen over situaties, handelingen of voorwerpen in de concrete omgeving begrijpen (en dat laten merken in een reactie of antwoord).
bv. "Achmad, waar is dat papiertje nu?"

Luisteren (3): De kleuter kan een gesproken verhaal, bijvoorbeeld een prentenboek en/of een vertelling, bestemd voor zijn leeftijdsgroep, begrijpen.

- 3.1 De kleuter kan een voor hem bestemd verhaal volgen en begrijpen (en dat bijvoorbeeld laten zien met een vertelpantomime terwijl de kleuterleid(st)er vertelt of door naderhand plaatjes in de juiste volgorde te leggen).
bv. Bij het prentenboek 'We gaan op berenjacht': "We rennen door het bos. We zwemmen door het water.", etc.
bv. Bij het prentenboek 'Rupsje Nieuwgenoot' legt het kind na het voorlezen van het verhaal 4 prenten in de juiste volgorde.

Toepassing

10 seconden opnametijd!

PROMO

2-6 j. 1 of meer kinderen

A. SPREEKDOOSJES

Kleine plastic spreekdoosjes waar gedurende 10 seconden een geluid kan worden opgenomen, om vervolgens onbepaald te laten afspelen.

Kenmerken: Vervangbare batterij inbegrepen.

Afmeting: Ø 4,5 cm.

RT2662 Set van 5 (€ 50,41) € 61,00

PROMO

30 seconden opnametijd!

B. SPREEKDOOSJES ZWART

Zwarte insprekdoosjes om 30 seconden taal of geluiden op te nemen en te reproduceren.

Kenmerken: Een duidelijke klankweergave. Eenvoudige opname en weergave door de grote drukknop.

Afmeting: Ø 4,5 cm.

LV4907 Set van 5 (€ 50,41) € 61,00

C. INTERACTIEF MUURBORD

Ophangbord met opnamefunctie.

In de 30 plastic vakjes kan een kaartje geplaatst worden. Bij elk kaartje kan een vraag, opmerking of antwoord van 10 seconden opgenomen worden, gerelateerd aan het kaartje.

Kenmerken: Eenvoudige functiewissel tussen 'opname' en 'afspelen'.

Afmeting: 65 x 53 cm.

CV5944 Per stuk (€ 38,84) € 47,00

2-6 j. 2 tot 4 kinderen

D. SPREKEND ALBUM

In dit album kunnen 24 tekeningen of foto's van A5 formaat geplaatst worden.

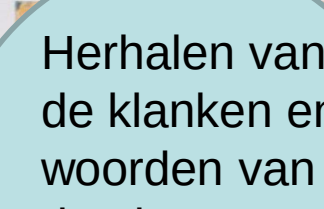
Met behulp van de opnamefunctie kan bij elke pagina een specifieke tekst van 10 seconden worden ingesproken.

Kenmerken: Elke boodschap kan individueel opnieuw afgespeeld worden met 1 druk op de knop. De foto's of tekeningen zitten achter een beschermende plastic folie.

Afmeting: L/b: 16 x 10 cm.

CK4203

Per stuk (€ 49,54) € 59,95

NV696 Per stuk (€ 22,90) € 22,90

3+ j.

F. INTERACTIEF SEQUENTIEBORD

6 eigen tekeningen of nota's kunnen in de display geschoven worden. Bij elk symbool kan een boodschap van 10 seconden ingesproken worden. Ideaal om verhaaltjes te starten, klasactiviteiten toe te lichten of als spel met vraag en antwoord.

Kenmerken: Werkt op 3 AAA batterijen (niet inbegrepen).

Afmeting: H/b: 56 x 11 cm.

FL1337

Per stuk (€ 33,88) € 41,00

Herhalen van de klanken en woorden van de nieuwe taal.
Baert.be

Denk praten: praten over waar je aan kunt denken

Leerlingen worden uitgedaagd om:

- actief mee te **doen**
- actief mee te **denken**
- actief mee te **praten**

Steunpraten: extra ondersteuning van de taal waar dit nodig is

- Interactieve scaffolding: talige ondersteuning tijdens natuurlijke gesprekken in de klas
- Geplande scaffolding: talige ondersteuning die geboden wordt vanuit leermiddelen en lesactiviteiten ("ontworpen")

Interactieve scaffolding: strategieën

(Smit, Van Eerde, & Bakker)

- Herformuleren van leerling-uitingen
- Verwijzen naar of herinneren aan de benodigde denkstappen
- Verwijzen naar of herinneren aan specifieke woorden en formuleringen

Interactieve scaffolding: strategieën

- Vragen om gesproken of geschreven taal te verbeteren
- Correcte, voorbeeldmatige taaluitingen van leerlingen herhalen, of de kwaliteit benoemen
- Leerlingen vragen of aanmoedigen om zelfstandig de talige denkstappen te verwoorden

Sinterklaas is zijn sleutel kwijt

Taalspeelhuis

- <https://www.youtube.com/watch?v=bDrnqc7IHRI&feature=youtu.be#t=0m00s>

